

دانشگاه ایستادن و بلوختان
تحصیلات تکمیلی

پایان نامه کارشناسی ارشد در رشته مدیریت بازرگانی گرایش تحول

عنوان:

تأثیر ارزش‌های اسلامی بر تعالی سازمانی (مطالعه موردی: شرکت پالایش گاز شهید هاشمی نژاد)

استاد راهنما:

دکتر حبیب اله دعایی

استاد مشاور:

دکتر مهدی کاظمی

تحقیق و نگارش:

مجید فیض پور

(این پایان نامه با حمایت و پشتیبانی شرکت ملی گاز ایران، شرکت پالایش گاز شهید هاشمی نژاد

اجرا شده است)

مهر ۱۳۹۱

تعهدنامه اصالت اثر

اینجانب مجید فیض پور تعهد می کنم که مطالب مندرج در این پایان نامه حاصل کار پژوهشی اینجانب است و به دستاوردهای پژوهشی دیگران که در این نوشته از آن استفاده شده است مطابق مقررات ارجاع گردیده است. این پایان نامه پیش از این برای احراز هیچ مدرک هم سطح یا بالاتر ارائه نشده است.

کلیه حقوق مادی و معنوی این اثر متعلق به دانشگاه سیستان و بلوچستان می باشد.

نام و نام خانوادگی دانشجو: مجید فیض پور

امضاء

بسمه تعالی

این پایان نامه با عنوان **تأثیر ارزش های اسلامی بر تعالی سازمانی (مطالعه موردی شرکت پالایش گاز شهید هاشمی نژاد)** قسمتی از برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد رشته مدیریت بازرگانی توسط دانشجو **مجید فیض پور** با راهنمایی استاد پایان نامه **دکتر حبیب اله دعایی** تهیه شده است. استفاده از مطالب آن به منظور اهداف آموزشی با ذکر مرجع و اطلاع کتبی به حوزه تحصیلات تکمیلی دانشگاه سیستان و بلوچستان مجاز می باشد.

مجید فیض پور

این پایان نامه ۶ واحد درسی شناخته می شود و در تاریخ ۱۳۹۱/۰۷/۳۰ توسط هیئت داوران بررسی و درجه عالی به آن تعلق گرفت.

نام و نام خانوادگی	امضاء	تاریخ
استاد راهنما:	دکتر حبیب اله دعایی	
استاد مشاور:	دکتر مهدی کاظمی	
داور ۱:	دکتر بدرالدین اورعی یزدانی	
داور ۲:	دکتر امیر حمزه سالارزائی	
نماینده تحصیلات تکمیلی: آرش گودرزی		

تقدیم ہے:

پدر کراتقدر
❖

مادر عزیز
❖

و ہمسر مہربانم

سپاسگزاری

وظیفه خودمی دانم از زحمات تمامی اساتید، محققان و صاحب نظرانی که به صورت کتبی و شفاهی و با ارائه نظرات عالمانه بنده را در انجام این پژوهش یاری نمودند تقدیر و تشکر نمایم. امید است اساتید و صاحب نظران گرانقدر کاستی های این نوشتار را بزرگواری بر من بخشیده و همانند گذشته با ارائه نظرات اصلاحی من را از راه پل های ارزنده خود محروم نسازند.

چکیده:

در عصر حاضر سازمان‌ها با تغییرات فزاینده‌ای در محیط کسب و کار مواجه‌اند. این موضوع موجب شده تا سازمان‌های پیشرو به دنبال راه‌هایی برای شناخت وضعیت و ارزیابی عملکرد خود و مقایسه با رقبای باشند تا از این طریق بتوانند برای حرکت در مسیر تعالی و پیشرفت برنامه ریزی کنند. در غیر این صورت به زودی از عرصه رقابت کنار خواهند رفت و با شکست روبه‌رو خواهند شد. یکی از ابزارهای خود ارزیابی و سنجش عملکرد، مدل تعالی سازمانی است که توسط بنیاد اروپایی کیفیت^۱ ارائه شده است. اما سوال اینجاست که چه عواملی می‌تواند بر تعالی سازمان موثر باشد. در پاسخ می‌توان گفت که سازمان‌ها برای رسیدن به اهداف متعالی خود باید اصول و ارزش‌هایی را بپذیرند تا با تکیه بر آن و جاری‌سازی استراتژی‌هایشان بتوانند به پیشرفت و تعالی دست یابند. ارزش‌هایی که برگرفته از فطرت انسان است می‌تواند در نیل به این هدف موثر باشد. و تنها راه شناخت آن مراجعه به کلام خالق بشریت یعنی قرآن کریم است.

این پژوهش از نوع تحقیقات کاربردی است که نتایج آن به بررسی تاثیر ارزش‌های اسلامی بر تعالی سازمان در شرکت پالایش گاز شهید هاشمی نژاد می‌پردازد. همچنین عملکرد سازمان مورد مطالعه را بر اساس مدل تعالی اروپایی ارزیابی می‌کند. تحقیق حاضر به روش تجربی و بر مبنای بررسی و تحلیل روی نمونه‌ای متشکل از ۲۴۳ نفر در شرکت مذکور، به شناخت این اثر می‌پردازد. تحلیل داده‌های جمع‌آوری شده به وسیله نرم‌افزار آماری علوم اجتماعی^۲، اکسل و لیزرل و با انجام آزمون‌های تی تک نمونه‌ای، کروسکال-والیس و تحلیل رگرسیون انجام شده است. نتایج نشان می‌دهد که ارزش‌های اسلامی بر تعالی سازمانی شرکت مورد مطالعه موثر و عملکرد آن بر اساس مدل تعالی اروپایی بیش‌تر از متوسط است. به عبارت دیگر مدیریت و کارکنان سازمان مفاهیم بنیادین تعالی را پذیرفته‌اند و با دارا بودن ویژگی‌های اخلاقی و ارزشی توانسته‌اند تاثیر مثبتی در اجرای برنامه‌های تعالی داشته باشند؛ از این رو پرورش تفکر مثبت در ارتباط با تاثیر آموزه‌های دین اسلام بر تعالی و سرآمدی برای تقویت بیشتر این ارزش‌ها تاکید و توصیه می‌شود.

کلمات کلیدی: ارزش‌های قرآنی - سرآمدی - خود ارزیابی - عملکرد - شرکت پالایش گاز شهید هاشمی نژاد

1. EFQM
2. SPSS

فهرست مطالب

صفحه

عنوان

۱	فصل اول: کلیات تحقیق
۲	۱-۱- مقدمه
۳	۲-۱- بیان مسأله
۴	۳-۱- سوالات تحقیق
۵	۴-۱- اهمیت و ضرورت تحقیق
۵	۵-۱- اهداف تحقیق
۶	۶-۱- فرضیات تحقیق
۷	۷-۱- تعریف واژگان
۸	فصل دوم: ادبیات و پیشینه تحقیق
۱۰	۱-۲- بخش اول تعالی سازمانی
۱۱	۱-۱-۲- مروری کلی بر خود ارزیابی
۱۲	۲-۱-۲- تعریف و مفهوم خود ارزیابی
۱۳	۳-۱-۲- فرآیند عمومی خود ارزیابی در مدل تعالی اروپایی
۱۳	۴-۱-۲- مفاهیم بنیادین تعالی
۱۵	۵-۱-۲- سطوح مختلف در مفاهیم بنیادین مدل تعالی اروپایی
۱۶	۶-۱-۲- خود ارزیابی و مسیر تعالی
۱۷	۷-۱-۲- تشریح معیارها و زیر معیارها در مدل تعالی
۴۱	۸-۱-۲- رهیافت های مختلف خود ارزیابی در مدل تعالی
۴۸	۹-۱-۲- ابزارهای ارزیابی مورد استفاده‌ی مدل تعالی اروپایی
۵۲	۱۰-۱-۲- سایر مدل‌های تعالی عملکرد و جوایز کیفیت
۶۱	۱۱-۱-۲- جمع بندی و نتیجه گیری
۶۱	۲-۲- بخش دوم ارزش‌های اسلامی
۶۲	۱-۲-۲- ارزش‌های اسلامی
۶۳	۲-۲-۲- عدالت
۶۹	۳-۲-۲- صبر
۷۳	۴-۲-۲- وفای به عهد
۷۵	۵-۲-۲- صداقت
۷۶	۶-۲-۲- تواضع

۷۷ ۷-۲-۲- نظم
۷۸ ۸-۲-۲- توانایی علمی، تعقل و حکمت
۸۲ ۹-۲-۲- امانت داری
۸۴ ۱۰-۲-۲- نماز
۸۷ ۱۱-۲-۲- روزه
۸۸ ۱۲-۲-۲- مشورت
۹۰ ۱۳-۲-۲- کمال جویی
۹۱ ۱۴-۲-۲- تعاون و همکاری
۹۲ ۱۵-۲-۲- قانون‌مداری
۹۴ ۳-۲- جمع بندی و نتیجه گیری
۹۵ ۴-۲- پیشینه تحقیق
۹۵ ۱-۴-۲- داخلی
۹۶ ۲-۴-۲- خارجی
۹۷ ۵-۲- قلمرو مکانی
۹۷ ۶-۲- چارچوب تحقیق
۹۹ فصل سوم: روش تحقیق
۱۰۰ ۱-۳- نوع پژوهش
۱۰۱ ۲-۳- جامعه آماری
۱۰۱ ۳-۳- نمونه آماری و روش نمونه گیری
۱۰۳ ۴-۳- حجم نمونه
۱۰۴ ۵-۳- جمع آوری داده ها
۱۰۴ ۱-۵-۳- روش ها و ابزار جمع‌آوری داده ها
۱۰۷ ۲-۵-۳- روایی پرسشنامه ها
۱۰۷ ۳-۵-۳- پایایی پرسشنامه ها
۱۰۸ ۶-۳- مقیاس مورد استفاده
۱۰۹ ۷-۳- روش تجزیه و تحلیل اطلاعات
۱۰۹ ۱-۷-۳- تحلیل عاملی
۱۱۰ ۲-۷-۳- انواع تحلیل عاملی
۱۱۱ ۳-۷-۳- آزمون تی تک گروهی
۱۱۱ ۴-۷-۳- آزمون کروسکال-والیس
۱۱۲ ۵-۸-۳- تحلیل رگرسیون
۱۱۲ ۸-۳- جمع بندی و نتیجه گیری
۱۱۴ فصل چهارم: یافته های تحقیق
۱۱۵ ۱-۴- آمار توصیفی
۱۱۵ ۱-۱-۴- تحصیلات
۱۱۶ ۲-۱-۴- سنوات خدمت
۱۱۷ ۳-۱-۴- سن

۱۱۷	۴-۱-۴- میانگین نمرات تعالی
۱۱۸	۵-۱-۴- میانگین نمرات معیارهای مدل تعالی اروپایی
۱۱۹	۶-۱-۴- میانگین نمرات مؤلفه های ارزش های اسلامی
۱۲۰	۲-۴- آمار استنباطی
۱۲۵	۱-۲-۴- مراحل آزمون فرضیه اصلی اول
۱۲۶	۲-۲-۴- مراحل آزمون فرضیه اصلی دوم
۱۲۷	۳-۲-۴- مراحل آزمون فرضیه فرعی اول
۱۲۹	۴-۲-۴- مراحل آزمون فرضیه فرعی دوم
۱۳۱	۵-۲-۴- مراحل آزمون فرضیه فرعی سوم
۱۳۴	۶-۲-۴- مراحل آزمون فرضیه فرعی چهارم
۱۳۷	۷-۲-۴- مراحل آزمون فرضیه فرعی پنجم
۱۳۹	۸-۲-۴- مراحل آزمون فرضیه فرعی ششم
۱۴۲	۹-۲-۴- مراحل آزمون فرضیه فرعی هفتم
۱۴۴	۱۰-۲-۴- مراحل آزمون فرضیه فرعی هشتم
۱۴۷	۱۱-۲-۴- مراحل آزمون فرضیه فرعی نهم
۱۴۹	۱۲-۲-۴- مراحل آزمون فرضیه فرعی دهم
۱۵۱	۱۳-۲-۴- مراحل آزمون فرضیه فرعی یازدهم
۱۵۵	فصل پنجم: نتیجه گیری و پیشنهادات تحقیق
۱۵۶	۱-۵- نتیجه گیری
۱۵۶	۱-۱-۵- نتایج مربوط به اولین هدف اصلی تحقیق
۱۵۷	۲-۱-۵- نتایج مربوط به دومین هدف اصلی تحقیق
۱۵۷	۳-۱-۵- نتایج مربوط به اولین هدف فرعی تحقیق
۱۵۸	۴-۱-۵- نتایج مربوط به دومین هدف فرعی تحقیق
۱۵۹	۵-۱-۵- نتایج مربوط به سومین هدف فرعی تحقیق
۱۶۰	۲-۵- پیشنهادات
۱۶۱	۱-۲-۵- پیشنهادات مربوط به اولین هدف اصلی تحقیق
۱۶۱	۲-۲-۵- پیشنهادات مربوط به دومین هدف اصلی تحقیق
۱۶۲	۳-۲-۵- پیشنهادات مربوط به اولین هدف فرعی تحقیق
۱۶۳	۴-۲-۵- پیشنهادات مربوط به دومین هدف فرعی تحقیق
۱۶۳	۵-۲-۵- پیشنهادات مربوط به سومین هدف فرعی تحقیق
۱۶۳	۳-۵- محدودیت های تحقیق
۱۶۴	۴-۵- نوآوری تحقیق و ارائه پیشنهاد به پژوهشگران آینده
۱۶۴	منابع و مآخذ
۱۷۰	پیوست ها
۱۷۱	پیوست (الف): پرسشنامه های مورد استفاده
۱۷۴	پیوست (ب): مستندات آماری (خروجی نرم افزارهای مورد استفاده)

فهرست جدول ها

عنوان جدول	صفحه
جدول ۱-۲: مقایسه روش های ارزیابی بر اساس مدل تعالی سازمانی	۴۲
جدول ۲-۲: نمونه ای از یک پروفورما	۴۶
جدول ۱-۳: توزیع سوالات پرسشنامه تعالی سازمانی به تفکیک معیارها	۱۰۵
جدول ۲-۳: توزیع سوالات پرسشنامه ارزش های اسلامی به تفکیک مولفه ها	۱۰۶
جدول ۳-۳: نمونه ای از طیف لیکرت	۱۰۷
جدول ۴-۳: ضرایب آلفای کرونباخ برای پرسشنامه ها	۱۰۸
جدول ۱-۴: شاخص های برازندگی مدل تحقیق	۱۲۵
جدول ۲-۴: نتیجه آزمون تی تک نمونه ای	۱۲۶
جدول ۳-۴: نتیجه آزمون کروسکال-والیس برای معیارهای مدل تعالی اروپایی	۱۲۸
جدول ۴-۴: رتبه بندی معیارهای مدل بر اساس نتایج آزمون کروسکال-والیس	۱۲۸
جدول ۵-۴: نتیجه آزمون کروسکال-والیس برای مولفه های ارزش های اسلامی	۱۳۰
جدول ۶-۴: رتبه بندی مولفه های ارزش های اسلامی بر اساس نتایج آزمون کروسکال-والیس	۱۳۰
جدول ۷-۴: نتایج آزمون فرضیه فرعی سوم	۱۳۲
جدول ۸-۴: نتایج آزمون فرضیه فرعی چهارم	۱۳۵
جدول ۹-۴: نتایج آزمون فرضیه فرعی پنجم	۱۳۷
جدول ۱۰-۴: نتایج آزمون فرضیه فرعی ششم	۱۴۰
جدول ۱۱-۴: نتایج آزمون فرضیه فرعی هفتم	۱۴۲
جدول ۱۲-۴: نتایج آزمون فرضیه فرعی هشتم	۱۴۵
جدول ۱۳-۴: نتایج آزمون فرضیه فرعی نهم	۱۴۷
جدول ۱۴-۴: نتایج آزمون فرضیه فرعی دهم	۱۵۰
جدول ۱۵-۴: نتایج آزمون فرضیه فرعی یازدهم	۱۵۲
جدول ۱۶-۴: خلاصه نتایج آزمون فرضیه های فرعی سوم تا یازدهم	۱۵۴

فهرست نمودارها

عنوان نمودار	صفحه
نمودار ۱-۲: انتخاب روش ارزیابی با تأکید بر مشاهدات یا نظریه ها.....	۴۳
نمودار ۲-۲: مدل کیفیت دمینگ	۵۳
نمودار ۳-۲: چارچوب نظری تحقیق.....	۹۸
نمودار ۱-۳: گونه شناسی استراتژی های نمونه برداری	۱۰۲
نمودار ۱-۴: توزیع فراوانی نمونه بر حسب تحصیلات	۱۱۶
نمودار ۲-۴: توزیع فراوانی نمونه بر حسب سنوات خدمت.....	۱۱۶
نمودار ۳-۴: توزیع فراوانی نمونه بر حسب سن	۱۱۷
نمودار ۴-۴: میانگین نمرات تعالی	۱۱۸
نمودار ۵-۴: میانگین نمرات معیارهای مدل تعالی اروپایی	۱۱۸
نمودار ۶-۴: میانگین نمرات مولفه های ارزش های اسلامی	۱۱۹
نمودار ۷-۴: مدل جامع رسم شده در نرم افزار لیزرل	۱۲۱
نمودار ۸-۴: مدل جامع رسم شده در نرم افزار لیزرل به همراه مسیر های اصلاح مدل	۱۲۲
نمودار ۹-۴: آماره t برای هریک از ضرایب مسیر	۱۲۳
نمودار ۱۰-۴: نتایج ضرایب مسیر در حالت تخمین استاندارد.....	۱۲۴
نمودار ۱۱-۴: نتایج حاصل از رتبه بندی معیارهای مدل تعالی	۱۲۹
نمودار ۱۲-۴: نتایج حاصل از رتبه بندی مولفه های ارزش های اسلامی	۱۳۱
نمودار ۱۳-۴: توزیع فراوانی خطاها مربوط به آزمون فرضیه فرعی سوم.....	۱۳۳
نمودار ۱۴-۴: توزیع فراوانی خطاها مربوط به آزمون فرضیه فرعی چهارم.....	۱۳۵
نمودار ۱۵-۴: توزیع فراوانی خطاها مربوط به آزمون فرضیه فرعی پنجم.....	۱۳۸
نمودار ۱۶-۴: توزیع فراوانی خطاها مربوط به آزمون فرضیه فرعی ششم.....	۱۴۰
نمودار ۱۷-۴: توزیع فراوانی خطاها مربوط به آزمون فرضیه فرعی هفتم.....	۱۴۲
نمودار ۱۸-۴: توزیع فراوانی خطاها مربوط به آزمون فرضیه فرعی هشتم.....	۱۴۵
نمودار ۱۹-۴: توزیع فراوانی خطاها مربوط به آزمون فرضیه فرعی نهم.....	۱۴۸
نمودار ۲۰-۴: توزیع فراوانی خطاها مربوط به آزمون فرضیه فرعی دهم.....	۱۵۰
نمودار ۲۱-۴: توزیع فراوانی خطاها مربوط به آزمون فرضیه فرعی یازدهم.....	۱۵۳

فهرست شکل ها

صفحه	عنوان شکل
۱۳	شکل ۱-۲: مراحل عمومی انجام یک خود ارزیابی
۱۵	شکل ۲-۲: مفاهیم بنیادین تعالی در مدل اروپایی
۱۷	شکل ۳-۲: مدل تعالی اروپایی
۵۱	شکل ۴-۲: ماتریس نمره دهی بر اساس منطق رادار
۶۰	شکل ۵-۲: مقایسه دو مدل EFQM و INQA

فصل اول

کلیات تحقیق

باسمه تعالی

۱-۱- مقدمه

هدف غایی هر سیستم انسانی، حرکت در مسیر پیشرفت و تعالی است و تکامل و تعالی آن، به رشد، پیشرفت، توسعه و تکامل همه‌ی اجزای آن بستگی دارد. سازمان‌هایی که تفکر بهبود مستمر به عنوان یک اصل و ارزش در آنها نهادینه شده است، همواره به شناسایی و درک وضعیت و موقعیت خود علاقه‌مندند. زیرا آنها به خوبی دریافته‌اند اگر بخواهند در مسیر رشد و پیشرفت به طور برنامه‌ریزی شده حرکت کنند نیازمند ارزیابی وضع فعلی خود هستند تا با وضع آرمانی خود مقایسه کنند. این مقایسه باعث می‌شود بهتر بتوانند برای آینده و نحوه‌ی دستیابی به اهدافشان تصمیم‌گیری نمایند. مدل‌های تعالی سازمانی، به عنوان ابزارهایی قوی برای سنجش میزان موفقیت سازمان‌ها در اجرای برنامه‌های بهبود در مقاطع مختلف زمانی به کار می‌رود. خود ارزیابی بر اساس مدل‌های تعالی به عنوان یکی از شیوه‌های سنجش وضعیت، بسیار معمول و متداول است.

از طرفی باید به این نکته توجه داشت که مجتمع بشری به هیچ وجه قادر بر حفظ حیات، و ادامه وجود خود نیست، مگر با قوانین و معیارهایی که از نظر خود اجتماع معتبر شمرده شود، تا آن قوانین، ناظر بر احوال اجتماع باشد، و بر اعمال یک فرد حکومت کند، و البته باید قانونی باشد که از فطرت اجتماع، و غریزه افراد جامعه، سرچشمه گرفته باشد، و بر طبق شرایط موجود در اجتماع وضع شده باشد، تا تمامی طبقات هر یک بر حسب آنچه با موقعیت اجتماعی سازگار است، راه خود را بسوی پیشرفت و کمال طی کند (طباطبایی، ۱۳۷۴، ج ۱، ص ۲۷۹).

بنابراین می‌توان اظهار داشت که پایبندی به ارزش‌هایی که مقبول همه باشد می‌تواند زمینه ساز پیشرفت و ترقی انسان و در نتیجه جوامع انسانی از جمله سازمان‌ها باشد. حال این سوال مطرح می‌شود که چه ارزش‌هایی دارای این مشروعیت عمومی است. در پاسخ باید گفت ارزش‌ها و معیارهایی که خالق انسان بلکه خالق جهان وضع کرده باشد دارای این مشروعیت است. چنانکه در کلام خالق بشریت آمده ﴿نَزَّلْنَا عَلَيْكَ الْكِتَابَ تَبْيِينًا لِّكُلِّ شَيْءٍ وَ هُدًى وَ رَحْمَةً وَ بُشْرَى لِّلْمُسْلِمِينَ﴾^۱ (قرآن کریم، ۱۶، ۸۹) لذا ارزش‌های اسلامی که از طریق وحی بیان شده

۱. بر تو این کتاب را نازل کردیم که روشنگر هر چیز است و مایه‌ی هدایت و رحمت و بشارت برای مسلمانان است

می‌تواند بهترین وسیله برای هدایت جوامع بشری و در مقیاس کوچک‌تر، سازمان‌ها باشد. در این تحقیق ارزش‌های اسلامی مورد بررسی قرار گرفته و بنابر آنچه گذشت اساس این بررسی قرآن کریم قرار داده شد. سپس اثر ارزش‌های اسلامی بر تعالی سازمانی ارزیابی شده است.

در این فصل، به طور خلاصه و با توجه به موضوع تحقیق، به بیان مساله اصلی پژوهش، طرح سوالات تحقیق، ضرورت انجام تحقیق، فرضیه‌های پژوهش و اهداف اساسی تحقیق پرداخته شده است، و در پایان اصطلاحات و واژه‌های تخصصی مطرح می‌گردند.

۱-۲- بیان مسئله

سازمان‌های سرآمد سازمان‌هایی هستند که می‌کوشند با دست آوردهایشان رضایت ذی‌نفعان خود را جلب نمایند. انجام این کار حتی در مساعدترین شرایط کار دشواری است. از این رو در موقعیت فعلی که رقابت جهانی هر لحظه افزایش می‌یابد؛ نوآوری‌های فن‌آورانه اتفاق می‌افتد؛ فرایندها تغییر می‌کنند و تغییر مداوم در اقتصاد، شرایط اجتماعی و محیط پیرامون مشتریان رخ می‌دهد، استمرار این کار دشوارتر نیز می‌شود.

در جهان امروزی بیشترین ارزش سازمانی مبتنی بر دارایی‌های غیر ملموس است (آو^۱ و همکاران، ۲۰۰۴، ص ۸۶۳). این دارایی می‌تواند دانش، تفکرات، عقاید و حتی ارزش‌های مقبول یک سازمان باشد. توانایی سازمان برای شناخت این دارایی مهم و حیاتی است.

از سوی دیگر چیستی حقیقت معنویت و اثرات آن بر بهبود زندگی و خوش بختی در دنیا و آخرت، امری است که اذهان بشر امروز را به شدت به خود مشغول داشته است. در واقع پایبندی به ارزش‌های اسلامی راه‌گشای انسان در زندگی فردی و سبب ارتقای معنوی سازمان مربوطه و به تبع آن، جامعه و در نهایت عامل سعادت اخروی فرد در جامعه خواهد بود. لذا ورود این ارزش‌ها در سازمان به کارکنان این توانایی را می‌دهد تا چشم‌انداز یکپارچه‌تری را نسبت به سازمان، خانواده و جامعه خویش به دست آورند و از طریق یکپارچگی سازمان‌ها با کارکنان اخلاقی‌تر و مولدتر، ممکن است به رشد بالاتری دست یابند. اینک در رابطه با سازمان مورد مطالعه، سوالی در این زمینه مطرح می‌شود که تا چه اندازه شرکت پالایش گاز شهید هاشمی نژاد به ارزش‌های اسلامی پایبند بوده است؟

1. Oh

و آیا رعایت این ارزش‌ها توانسته تاثیری در تعالی سازمان داشته باشد؟ این تحقیق بر آن است تا به این سوال اساسی پاسخ دهد و خلاء موجود در این زمینه را پر کند.

۳-۱- سوالات تحقیق

طبق نظر صاحب‌نظران اگر طرح تحقیق به صورت پرسش مطرح شود، می‌تواند به آشکار کردن و دانستن موضوع تحقیق کمک کند (کیوی و کامپنهود، ۱۳۸۶، ص ۲۱). بنابر این دو سوال اصلی تحقیق به این شکل مطرح می‌شود:

- ۱- عملکرد شرکت پالایش گاز شهید هاشمی نژاد بر اساس مدل تعالی اروپایی^۱ در چه سطحی است؟
- ۲- آیا ارزش‌های اسلامی بر تعالی سازمانی شرکت پالایش گاز شهید هاشمی نژاد موثر است؟
همچنین سوالات فرعی تحقیق که در راستای دو سوال اصلی می‌باشد نیز چنین بیان می‌شود:
 - ۱- آیا شرکت پالایش گاز شهید هاشمی نژاد به طور یکسان به معیارهای مدل تعالی اروپایی توجه دارد؟
 - ۲- آیا شرکت پالایش گاز شهید هاشمی نژاد به طور یکسان به مولفه‌های ارزش‌های اسلامی توجه دارد؟
 - ۳- آیا ارزش‌های اسلامی بر بُعد رهبری مدل تعالی اروپایی شرکت پالایش گاز شهید هاشمی نژاد موثر است؟
 - ۴- آیا ارزش‌های اسلامی بر بُعد استراتژی مدل تعالی اروپایی شرکت پالایش گاز شهید هاشمی نژاد موثر است؟
 - ۵- آیا ارزش‌های اسلامی بر بُعد کارکنان مدل تعالی اروپایی شرکت پالایش گاز شهید هاشمی نژاد موثر است؟
 - ۶- آیا ارزش‌های اسلامی بر بُعد شراکت‌ها و منابع مدل تعالی اروپایی شرکت پالایش گاز شهید هاشمی نژاد موثر است؟
- ۷- آیا ارزش‌های اسلامی بر بُعد فرآیندها، محصولات و خدمات مدل تعالی اروپایی شرکت پالایش گاز شهید هاشمی نژاد موثر است؟
- ۸- آیا ارزش‌های اسلامی بر بُعد نتایج مشتریان مدل تعالی اروپایی شرکت پالایش گاز شهید هاشمی نژاد موثر است؟
- ۹- آیا ارزش‌های اسلامی بر بُعد نتایج کارکنان مدل تعالی اروپایی شرکت پالایش گاز شهید هاشمی نژاد موثر است؟
- ۱۰- آیا ارزش‌های اسلامی بر بُعد نتایج جامعه مدل تعالی اروپایی شرکت پالایش گاز شهید هاشمی نژاد موثر است؟
- ۱۱- آیا ارزش‌های اسلامی بر بُعد نتایج کلیدی مدل تعالی اروپایی شرکت پالایش گاز شهید هاشمی نژاد موثر است؟

۴-۱- اهمیت و ضرورت تحقیق

با توجه به مقدمه این فصل دانستیم که سعادت انسان و جامعه بشری در گرو رعایت قوانینی است که خالق او وضع کرده؛ بنابراین می‌توان گفت تعالی سازمان که خود اجتماعی از انسان‌ها است مستلزم رعایت این احکام است. البته قوانینی که مختص یک جامعه یا ملت نیست، بلکه ارزش‌هایی است مقبول بشریت، چرا که از فطرت و غریزه او سرچشمه گرفته است.

یکی از ارزشمندترین دستاوردهای جامعه ما پس از پیروزی شکوهمند انقلاب اسلامی، استقرار ارزش‌های اسلامی در کلیه شئون جامعه است. حتی در بسیاری از سازمان‌ها این ارزش‌ها به شکل مکتوب و تحت عناوینی مانند منشور تعالی یا منشور اخلاقی نگاشته شده است.

لذا بررسی این موضوع که آیا ارزش‌های اسلامی می‌تواند بر تعالی و رشد سازمان‌های نظام اسلامی موثر باشد ضروری و مهم خواهد بود. خوشبختانه پژوهش‌هایی در رابطه با ارزش‌های اسلامی و استقرار آن در سازمان‌ها صورت گرفته ولی این تحقیقات بسیار کم و انگشت شمار است؛ لذا این پژوهش سعی دارد تاثیر ارزش‌های اسلامی بر تعالی شرکت پالایش گاز هاشمی نژاد مورد بررسی قرار دهد.

۵-۱- اهداف تحقیق

اهداف اصلی این پژوهش عبارتند از:

- ارزیابی عملکرد شرکت پالایش گاز شهید هاشمی نژاد بر اساس مدل تعالی اروپایی
- تعیین میزان تاثیر ارزش‌های اسلامی بر تعالی سازمانی شرکت پالایش گاز شهید هاشمی نژاد

اهداف فرعی تحقیق عبارت است از:

- بررسی همسانی میزان توجه شرکت پالایش گاز شهید هاشمی نژاد به معیارهای مدل تعالی اروپایی
- بررسی همسانی میزان توجه شرکت پالایش گاز شهید هاشمی نژاد به مولفه‌های ارزش‌های اسلامی
- تعیین میزان تاثیر ارزش‌های اسلامی بر مولفه‌های تعالی سازمانی

۱-۶- فرضیات تحقیق

فرضیه، بیان حدسی خردمندانه در مورد روابط احتمالی بین دو یا چند متغیر است؛ پس در درجه اول، فرضیه بیانی است مبنی بر احتمال آگاهانه نه یقین، و در درجه دوم، فرضیه معمولاً به شکل جملات تفسیری یا اخباری بیان می‌شوند و طبعاً به طور اعم یا اخص متغیری را به متغیر دیگر مرتبط می‌سازند. در فرضیه سازی، پژوهشگر در پی آن است که رابطه بین دو یا چند متغیر را مورد بررسی قرار دهد (خاکی، ۱۳۸۳، ص ۴).

این تحقیق شامل دو فرضیه اصلی و یازده فرضیه فرعی می‌باشد.

فرضیه های اصلی

- ۱- عملکرد شرکت پالایش گاز شهید هاشمی نژاد بر اساس مدل تعالی اروپایی بیش تر از متوسط است.
- ۲- ارزش های اسلامی بر تعالی سازمانی شرکت پالایش گاز شهید هاشمی نژاد موثر است.

فرضیه های فرعی

- ۱- شرکت پالایش گاز شهید هاشمی نژاد به طور یکسان به معیارهای مدل تعالی اروپایی توجه دارد.
- ۲- شرکت پالایش گاز شهید هاشمی نژاد به طور یکسان به مولفه های ارزش های اسلامی توجه دارد.
- ۳- ارزش های اسلامی بر بُعد رهبری مدل تعالی اروپایی شرکت پالایش گاز شهید هاشمی نژاد موثر است.
- ۴- ارزش های اسلامی بر بُعد استراتژی مدل تعالی اروپایی شرکت پالایش گاز شهید هاشمی نژاد موثر است.
- ۵- ارزش های اسلامی بر بُعد کارکنان مدل تعالی اروپایی شرکت پالایش گاز شهید هاشمی نژاد موثر است.
- ۶- ارزش های اسلامی بر بُعد شراکتها و منابع مدل تعالی اروپایی شرکت پالایش گاز شهید هاشمی نژاد موثر است.
- ۷- ارزش های اسلامی بر بُعد فرآیندها، محصولات و خدمات مدل تعالی اروپایی شرکت پالایش گاز شهید هاشمی نژاد موثر است.
- ۸- ارزش های اسلامی بر بُعد نتایج مشتریان مدل تعالی اروپایی شرکت پالایش گاز شهید هاشمی نژاد موثر است.
- ۹- ارزش های اسلامی بر بُعد نتایج کارکنان مدل تعالی اروپایی شرکت پالایش گاز شهید هاشمی نژاد موثر است.
- ۱۰- ارزش های اسلامی بر بُعد نتایج جامعه مدل تعالی اروپایی شرکت پالایش گاز شهید هاشمی نژاد موثر است.
- ۱۱- ارزش های اسلامی بر بُعد نتایج کلیدی مدل تعالی اروپایی شرکت پالایش گاز شهید هاشمی نژاد موثر است.

۱-۷- تعریف واژگان

۱-۷-۱- تعالی سازمانی

تعالی یک سازمان، فرآیند پیوسته‌ای است که با برنامه‌ریزی و هدف‌گذاری آغاز می‌شود و در طول مسیر با ارزیابی‌های مداوم و استفاده از اهداف از پیش تعیین شده، رفع نواقص و نارسایی‌ها، مشخص شده و با اصلاحات لازم، حذف موانع و تقویت نقاط قوت انجام می‌شود (مؤتمنی، ۱۳۹۱، ص ۴۸). مدل تعالی بنیاد مدیریت کیفیت اروپا یکی از مدل‌های برتری سازمانی و خود ارزیابی است که بیش‌تر روی ایجاد چارچوبی برای ارزیابی سازمان در رابطه با میزان دستیابی به سطوح تعالی سازمانی متمرکز می‌شود.

۱-۷-۲- ارزش‌های اسلامی

منظور از ارزش‌های اسلامی، اصول اخلاقی و ارزشی است که سعادت انسان و جامعه در گرو پایبندی به آن می‌باشد و در قرآن کریم به آنها اشاره شده است (طباطبائی، ۱۳۷۴، ج ۱، ص ۲۳).

فصل دوم

ادبیات و پیشینه تحقیق